

hêviya gel

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELÊN BÎNDEST YEKBÎN!

Sâl: 4
Hejmar: 27
Îlon/1989

KÛRDÎSTAN'DA TARÎHÎN TEKERRÛRÛNE MÛSADE ETMEYELÎM

* Erken patlamayı tahrik edip, halkı katletmek isteyen TC'nin oyunlarını boşa çıkaralım!...

Bilindiği gibi, ilkbaharla birlikte sömürgeci TC'nin Kürdistan'a yönelik saldırıları da yoğunlaştı. Bu saldırılar ve zulüm, Siirt, Hakkari, Mardin üçgeninde, halkı başkaldırıya itecek boyutlara vardı.

Sözkonusu yörede 50'i aşkın köy boşaltıldı. Boşaltma ve sürgün eylemi ge-

nişletilmek istendi ve bu konuda resmi tebliğler yapıldı. Genellikle bu tür uygulamalar yöre kalkı tarafından tepkiyle karşılandı. Topluca dağa çekilip oturmalar, Diyarbakır'a kadar yürüyüşlerle kitlesel eylemler yapıldı. Sömürgeci güçler bunun üzerine katliama giriştiler. Direnen yörelerden "şüpheli ölüm"lerin sayısı artmaya başladı. Suçsuz günahsız insanlar kurşuna dizildi. Uludere, Şırnak, Beytüşşebab, vb. kasabalara bağlı köylerde, köylüler günlük işlerine gidemez

oldu. Dağda çobanlık yapanlar, tarlasında çalışanlar, şehre pazara gidenler öldürülüp "teröristler çatışmada öldürüldü" deyip rapor edildi ve basına sunuldu. Bu ve benzeri olaylar açığa çıkarıldığı halde durmak bilmiyor; duracağı benzemiyor.. Yakınlarının kurşuna dizilmesini, ateşlere atılıp yakılmasını gören yöre halkı bu zulme başkaldırıyor. Kitlesel eylemlere giriyor.. Dağa çekiliyor, kasabaya inip sömürgeci kurumları işgal ediyor ve taşıyor. Halk, düşmanını tanıyor ve

ona karşı tepkisini gösteriyor. Bunlar olumlu gelişmeler ve mevcut potansiyelin boyutlarını gösteriyor; devrimciler ders çıkarmalıdır. Ancak işin bir diğer yanını gözardı etmemek gerek. Kendiliğinden ve önderliksiz gelişen kitlesel başkaldırı, doğru bir kanalda yönlendirilmezse, toplu katliam kuşkusunu içinde barındırıyor. TC'nin ABD destekli planlarından biri de budur. Düşman olarak gördüğü halkımızı topyekün imha planları açıkça sırtıyor. TC, bu planını artık gizlemiyor. Cudi operasyonunda kimyasal silahlar kullanılması ile ilgili tepkilere cevap veren eli kanlı devlet yöneticileri bunu en yetkili ağızlardan bağıra bağıra söylüyorlar. 17 Ağustos'ta konuyla ilgili yazılı açıklama yapan Genel Kurmay Başkanı Necip Torumtay: **"Milli varlığımıza ve bütünlüğümüze silah çeken düşmandır. Onun yanında bilerek ve isteyerek yer alan ve destekleyen kimseleri de düşmün olarak kabul etmemiz gerekir"** diyerek, tüm Kürt halkını ve hatta ona destek veren tüm dünya ilericilerini düşman olarak gördüklerini resmen açıkladılar. Bu düşünce resmen bugün açıklanmış olsa bile, kökleri tarihin derinliklerine dayanan ve her zaman buna uygun hareket edilen bir devlet politikasıdır. En yetkili ağızlar tarafından Kürt halkı toptan düşman ilan edildikten sonra, ona karşı nasıl davranılması gerektiğini de Hakkari'de yapılan toplantıda, yörede görevli olan Tuğgeneral Altay Tokat şöyle açıklıyordu: **"Güneydoğu'da İstanbul kanunu uygulanmaz... Kendi sistemim uygulandığı taktirde değil insan, bölgede ot bile bitmez... Güneydeki komşumuz (Irak-HG) 50 yıl kendisine karşı savaşanları bir hareketle yok etti."** Görünen köye kılavuz istenmez. Sömürgecilerin gönlünde yatan budur; ve buna adım adım yaklaşıyor. Önce yöresel kimyasal gazlar kullanıldı, ardından Cudi dağı boşaltılarak mağaralar ve yerleşim yerleri zehirlendi. Zehirli böcek üretecek olan kimyasal maddeler serpildi. Yukarıdaki sözlerin sahibi o yörede görevli bir generaldır ve çirkin emellerini gerçekleştirmek için sadece

şartların olgunlaşmasını beklemektedir. Şartlar olgunlaşırsa Kürdistan'da değil insan, ot bile yeşertmeyecekler. Düşman açık oynuyor. Şartları erken oluşturmak için de var gücüyle çalışıyor. Sılopi'de meydana gelen olaylar bu planın bir halkasıdır. 17 Eylül günü Sılopi ilçesine bağlı Köşreli köyünden, özel tim tarafından alınıp köy dışında kurşuna dizilen 6 kişi, "teröristler çatışmada öldü" diye bildirilince yöre halkı ayağa kalktı. Bıçak kemiğe dayanınca harekete geçen insanlar Sılopi'yi bastı, kaymakamlığı taşıdı, TC'yi protesto etti ve bağımsız Kürdistan sloganlarını haykırdı. Özel tim ile çatışmada 10 kişi yaralandı ve 50 kişi gözaltına alındı. Olayla ilgili tüm kanıtlar, açıktan bir katliam olayını doğruluyor. Bu konuyla ilgili SHP, DYP ve hatta ANAP yöre milletvekillerinin meclis soruşturması önergesi gelişmeleri etkilemiyor. Emir alanlar neyi nasıl yapacaklarını biliyorlar.. Bu nedenle olaylar durmuyor, dergimiz basıma girdiği şu sıralarda hudut yöresinde 30 kilometre karelik bir alan komando birliklerince abluka alınmış ve bölgeye girişler yasaklanmıştır. Baskınlar ve katliamlar devam ediyor. Dünya sağır ve dilsiz kalmış..

Evet, Resmi ağızlardan yapılan açıklamalar ve buna paralel olarak Kürdistan'da sürdürülen somut uygulamalar, burjuva basınının yöre halkını suçlu gösterir nitelikte kopardığı yaygaralar, sömürgeci TC'nin neyin peşinde olduğunu açıklar niteliktedir.

Halk topyekün düşman ilan edilmiş ve bunun "gereği" yapılmaktadır. Zulfün ve baskının dozajı artırılarak kitleler erken bir ayaklanmaya itiliyor. Faşist kolluk kuvvetlerinin baskınlar sırasında sık sık "Ya siz de dağa çıkın, ya da eşkiyaya karşı silahlanın"; veya "ya dağda ya da burda, hepinizi öldüreceğiz" yollu sözleri rastgele söylenmiyor. Bu bir devlet politikasıdır ve alt kademeler bunu böyle yansıtıyor.

Kürdistan tarihi, olumlu gelişmeleri önlemek amacıyla, devlet güçlerinin tahriki sonucu erken ayaklanmaların olduğu ve katliamların yaşandığı olay-

larla doludur. Koçgiri ve Şeyh Sait hareketlerinde, ulusal kurtuluş mücadelesi için gerekli organize yapılmadan, bölgeler arası irtibat sağlanmadan, gelişmelerin kokusunu alan sömürgeci güçler olayın üzerine gitmiş, en ufak bir çatışma, isyan başlangıcı olarak kabul edilmiş ve katliam yapılmıştır. 1920'lerde Kürt Teali Cemiyetinin kurulması, Dr. Nuri Dersiminin Koçgiri muntakasına kaymakam olarak gidip yöre halkıyla kaynaşması, ulusal kurtuluş mücadelesi için daha düşünce planında bazı girişimlerde bulunması üzerine TC harekete geçer, henüz ayaklanma için yeterli bir çalışma yapılmadan Koçgiri halkı karşısında Albay Halis ile Topal Osman'ın çetelerini bulur ve çatışmak zorunda kalır. Mevsim kış ve ayaklanma için hiç de uygun olmayan bu şartlarda iradi direniş sonuç vermez ve yenilgi yaşanır. Şeyh Sait hareketinde de, çalışmaların kokusunu alan sömürgeci TC, önder kadroların çoğunluğunu yakalayıp safdışı bırakmış ve ardından Piran'daki küçük bir çatışmayı isyan başlangıcı olarak kabul etmişti. Piran'da bulunan Şeyh Sait'in yanındaki Jandarma tarafından tutuklanmak istenir; bunlar verilmeyince de çıkan çatışmada 11 jandarma ölür. Bu olay Devlet tarafından isyan başlangıcı olarak kabul edildiği gibi, bir başkaldırı bekleyişi içinde olan Kürt halkı tarafından da öyle anlaşılır ve zamansız bir ayaklanma başlar. TC'yaptığı tahriklerle ulusal hareketin gelişimini önler ve dünyadan da hiç bir tepki duymadan, katliam planını uygulama fırsatı bulur.

TC bugün aym oyununu yeniden oynamak istiyor. Hem de diğer sömürgeci güçlerden aldığı dersler ve emperyalizmin savaş yöntemleriyle eğitilmiş olarak bir katliam planı yapmaktadır. Sömürgeci güçler, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin içinde bulunduğu durumu, gücünü ve zaafını iyi bilmektedir. Buna paralel olark, devrimci mücadelenin gittikçe gelişen "çok sesli" ve çok yönlülüğünü görebilmektedir. Bu gelişmenin, gelecekte önlenemeyecek boyutlara varacağını

Foto: GEORG KRISTIANSEN

hesaplamaktadır. Bu anlamda, gelişen hareketi ana rahminde boğmak istiyor. Hareketi bölmek, gelişmelerin önünü kesmek için düşman da çok yönlü bir çalışma yürütmektedir.

Bir yandan, Kürdistan sorununu, belli çevrelerde ve belirli çerçevede tartışarak, dünya kamuoyuna karşı insancıl davranış (!) içinde olduğunu lanse etmeye; yani dünya kamuoyunu aldatmaya çalışıyor. Mücadelenin gelişim seyrine paralel olarak, şiddet yoluyla başarıya ulaşamazsa, kültürel birtakım kırıntılarla kendi ömrünü uzatmayı düşünüyor; diğer yandan pentagon patentli savaş yöntemleriyle esas amacına varmak istemektedir. Sürgün, sindirme ve yok etme politikasını uygulamaktadır. Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin şu anda, kitle ayaklanmasına önderlik edemeyeceğini hesaplayarak, onu tahrik etmekte ve kitle katliamı için gerekli zemini hazırlama çabasıdadır. Silahsız ve savunmasız halka yapılan bunca zulüm bundandır.. Ve sömürgeciler tüm kurumlarını ve burjuva basını da bu çirkin emelleri için kullanmaktadır.

Bu oyun bozulmalı!

Düşmanın oynamak istediği oyunu görmek ve bunu ters-yüz etmek için tüm ilericiilere ve özellikle Kürdistan'lı ulusal kurtuluşçu güçlere ağır sorumluluklar düşüyor. Düşmanın saldırıları

karşısında sinmek, kafayı kuma sokup yenilgiyi beklemek, savaşı durdurmak veya geri adım atmak, halkımız açısından acı bir son olacak; ve Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi böylesi bir yenilgi sonunda yıllarca belini doğrultamayacaktır. Bütün bunların hesabını doğru yaparak, dar grup çıkarlarını bir kenara bırakıp, bugünkü hareketin yenilgi almasının hepimizin yenilgisi olduğunu kavrayarak, TC'nin oyunlarını bozmaya çalışmalıyız. Bu konuda her yurtsever kişi, her siyasi hareket üzerine düşeni yapmak için azami gücünü harekete geçirmelidir. Ulusal kurtuluş savaşımında seçmiş olduğu mücadele yöntemi ne olursa olsun, bunu pratikte en iyi biçimde uygulamaya sokmalıdır.

Bu nedenle, dar bir alana hapsedilen ve düşman güçlerini üstüne çeken gerila hareketi, içinde bulunulan durumun ve "erken doğum"un beraberinde getirdiği sancıların muhasebesini yaparak; "kurtarılmış bölge" zorlamasından, Kürdistan'ın geniş sathına yayılabilecek hareketliliğe geçebilme-lidir. İmkanlar elverdiği ölçüde, savaş metropole de kaydırarak, sömürgecilerin Kürdistan'da sivil hedeflere yönelmesi karşısında, sömürgecilerin ekonomik can damarlarına darbeler indirmeli ve bu yolla Kürdistan'daki gerila hareketine nefes aldırılmalıdır. Düşman gücünün bölünmesi sağlanmalıdır.

Kürdistan'da silahlı savaşımın yana olmayan veya buna göre örgütlenmelerini oluşturamayanlar, Kürdistan'ın büyük kentlerinde ve Türkiye metropollerinde kitlesel eylemler geliştirerek katliamları protesto etmeli ve kitleleri gelişmeler karşısında duyarlı kılmalıdır. Bu konuda Türkiye işçi sınıfının, aydın gençliğin ve ilericilerinin desteği mutlak sağlanmalıdır.

Avrupa birimleri, TC'nin katliam planlarını teşhir etmek için, en geniş güçleri kapsayan komiteler kurarak ve şartlar el veriyorsa bu komitelere, bulunulan ülkenin, demokratik kurumlarını da katarak eylemliliğe geçmeli. Komünistlerden kiliselere kadar tüm kurumları TC'nin uygulamalarına karşı harekete geçirmeye çalışmalıdır.

Birçok alanda ortak çalışmayı gerekli kılan bu tür faaliyetler değişik eylem biçimleriyle daha bir zenginleştirilir ve geliştirilebilir.

Ancak böylesine çok yönlü bir çalışmayla, tarihi tekrerrür ettirmek isteyen sömürgeci güçlerin oyunları bozulabilir.

Katliamlara dur demek ve yeni katliamları engellemek görevi bizim omuzlarımızdadır. Bu bilinçle görev başına!..

Süreç, baş döndürücü bir hızla yaşıyor. Türkiye ve Kürdistan'da eylemlilik birbirini kovalıyor. Günlük gazeteler bile olayları takip edemez halde. Ve bu süreç aynı hızla devam ediyor. Açlık grevleri, Ölüm oruçları, Cudi operasyonu derken; katliam Silopi'de daha bir boyutlanarak gelişti. Gelişmeler durdurak bilmiyor. Cezaevlerinde direnişçilerin elde ettiği haklar yeniden gaspedildi ve yeni direnişler için çalışmalar yapıldığı duyulur oldu.

Ülkedeki bu gelişmelere paralel olarak Avrupa ülkelerinde yaşamak zorunda bırakılan emekçiler ve politik göçmenler de aktif eylemliliğe giriştiler. Ülkede yürütülen haklı mücadeleye omuz verdiler. H.Gel taraftarları değişik Avrupa ülkelerinde aktif olarak bu eylemlerde yerlerini aldılar. Bize ulaşan eylem haberleri şöyle:

ZULME KARŞI EYLEMLER DEVAM EDİYOR!...

FEDERAL ALMANYA

Metris ve akabinde Eskişehirde faşist yönetimin politik tutuklulara yönelik saldırılarını geri püskürtmek amacıyla açlık grevlerinin başlatılması ve sömürgecilerin Kürdistan'a yönelik saldırıları üzerine F.Almanya'da merkezi bir eylem platformu oluşturuldu. Platformda Heviya gel, ERNK, Avrupa'da DEV-GENÇ, Kawa, TDKP(YDÖ), Ekim, SVP, TKP(B) yer aldılar.

Oluşturulan eylem platformu, zindanlarda gelişen direnişi desteklemek ve Kürdistan'da başlatılan katliam'a karşı Avrupa kamuoyunu duyarlı kılmak amacıyla bir dizi eylem kararı aldı.

Konuyla ilgili binlerce bildiri basılıp yaygın bir şekilde dağıtıldı. Ardından 9 Ağustos günü Bonn Münster Platz'da dayanışma amacıyla açlık gre-

vi başlatıldı. 130 kişinin katılımıyla kitlesel olarak başlatılan açlık grevi 3 gün sürdü. Açlık grevinin bitişi ile birlikte 12 Ağustos günü 2500 kişinin katılımıyla Bonn'da bir yürüyüş ve miting tertip edildi. Kürtçe, Türkçe ve Almanca yapılan konuşmalarda faşizmin zindanlarda ve Kürdistan'da yürüttüğü katliamlar kınandı ve Avrupa'daki demokratik kuruluşların bu konuda duyarlı olmaları vurgulandı.

12 EYLÜL

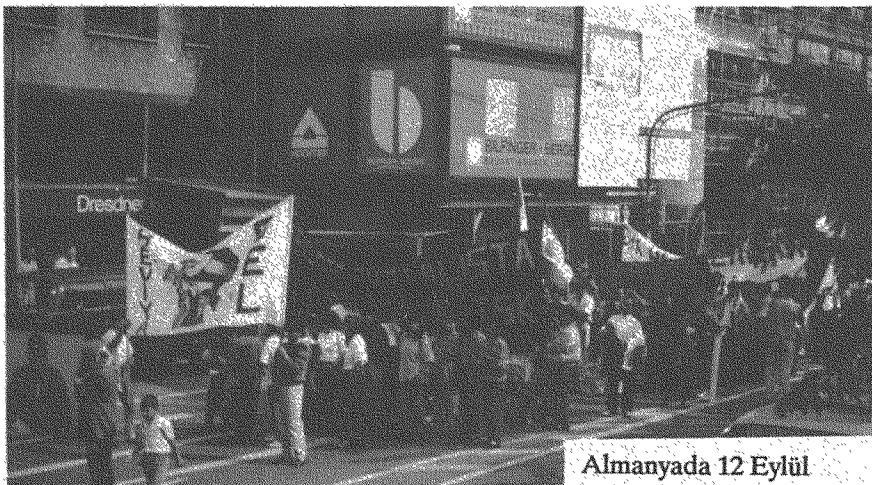
Faşizm iktidarda 9.yılıni doldurdu. Halklarımıza kan kusturan faşizm F.Almanya'da 10 bini aşkın insanın katılımıyla lanetlendi.

Cezaevi direnişlerine destek olmak ve Kürdistan'daki katliamları protesto etmek amacıyla oluşturulan eylem platformu daha bir genişletilerek 12

Eylül faşizmini protesto etme çalışmalarına girişti. Platformda; Almanya: TSK,ERNK, SVP, EKİM, THKP-C (Acilciler), Av.DEV-GENÇ, TKP(B), TKDP-KUK, KAWA, TKP/ML HAREKETİ, TKİP, TDKP yer aldılar. Partizan destekleyici olarak eyleme katıldı.

Halklarımızın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi karşısında yapısal bunalımını aşamayan sömürgeci burjuvazi, ömrünü biraz daha uzatmak için, bir yandan, yeni darbeleri gündemde tutarken, diğer yandan da sosyalist geçinen uzlaşmacı güçleri yedekte tutarak "demokrasiye geçiş" lafazanlığıyla mücadelenin seyrini değiştirmek ve halklarımızın kabaran öfkesini icazetli "sol"un kanalında boğmak istiyor. İşte Federal Almanyanın Köln şehrinde 9 Eylül günü yapılan yürüyüş, burjuvaziye ve onunla uzlaşma zemini arayanlara bir cevap niteliğindedir. Yıllardan beri ilk kez bu kadar güçlü ve kitlesel eylemlilik görülüyordu. Disiplin ve katılımcıların demokratik davranışları, karşılıklı anlayış içinde hareket etmeleri dikkat çekiciydi. Alman basını katılımcı kitleyi 15 bin olarak verdi. Türk burjuva basını faşizmin 9.yılında bu güçlü gösterinin nedenlerini araştırmaya yöneldi.

**Heviya Gel muhabiri
Köln**

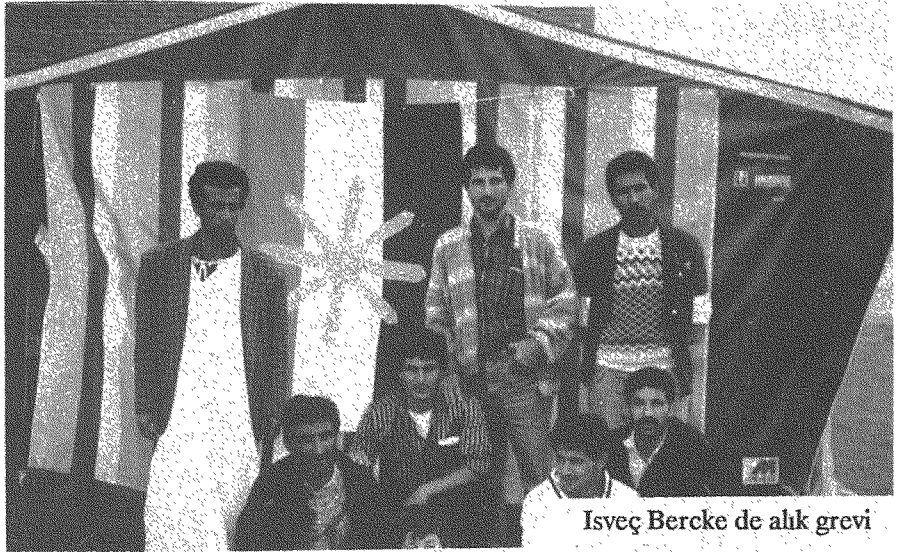
Almanya'da 12 Eylül

DANİMARKA

Kuzey Kürdistan'da gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini yok etmek için sömürgeci TC. geniş operasyonlara başladı. Kitlesele göç ve katliam planını adım adım uygulamaktadır.

Katliamların bir diğer merkezini ise Türkiye ve T.Kürdistan'ındaki zindanlar oluşturmaktadır. Faşist yönetim değişik bahanelerle 1 Ağustos genelgesi çerçevesinde ilerici, devrimci kadroları yok etme politikasını sürdürmektedir. Bu politikaya karşı direniş, cezaevlerinde dalga dalga yükselirken, bizler, Tevgera Sosyalist a Kurdistane Danimarka taraftarları olarak aynı paralelde eylemliliğe giriştik. Danimarkada etkin eylemler geliştirerek dağlarda ve zindanlarda direnişte bulunanlara azami desteği sunmaya çalıştık. Mücadelemizi onların mücadelesiyle birleştirdik. En geniş güçlerin güç ve eylem birliği için çaba sarfettik. Sonuçta, değişik türkiyeli ve kürdistanlı güçlerin katılımıyla; Kürt halkı ve Türkiye ve T.Kürdistan'ı cezaevlerindeki açlık grevleriyle dayanışma platformu oluşturuldu. Platform 12 Ağustos'ta bir yürüyüş tertipledi. yürüyüş boyunca faşist sömürgeci TC'yi teşhir eden sloganlar atıldı, Platformun ortak bildirisi okundu, ardından merkez kütüphanenin önünde stand açılarak konuyla ilgili Danimarkaca bildiriler dağıtıldı ve informasyon verildi.

17 Ağustos'ta Danimarka parlamentosunun önünde dayanışma niteliğinde açlık grevine başlandı. Grev 23 Ağustos'a kadar devam etti. Grev süresince Kürdistan'daki katliamlar ve zindan direnişçilerin eylemi ile ilgili bildiriler dağıtıldı. Bildiriler Danimarka'daki tüm parti ve demokratik kuruluşlara iletili. Ardından basın

Isveç Berce de alık grevi

toplantısı yapılarak, basına geniş bilgi verildi. Danimarka basını konuya geniş yer verdi.

Sosyalist Halk Partisi'nden parlamenter Pele Folk ile görüşerek kendisinden destek istendi. Pele Folk TC'nin uygulamalarını protesto eden bir bildiri hazırlayarak parlamenterlere imzaya açtı ve TC'ye yolladı. Yine Danimarka Komünist Partisinin geleneksel Land ağ Folk festivaline arkadaşlarımız katılarak, komitenin bildirsini kitleye okudu, gelişmelerle ilgili bilgi verdi, Danimarkaca yazılmış protesto kartları 10 kron karşılığı satıldı.

Dr.Kassemlo'nun katliamını protesto ettik

13 Temmuz tarihinde Viya'nada, İran yönetimi tarafından katledilen, İran KDP genel sekreteri Dr.Kassemlo'nun katledilişini protesto etmek için Kürdistan'ın tüm parçalarından ve değişik görüşten ilerici hareketlerin katılımıyla ortak bir yürüyüş düzenlendi. Osterport istasyonundan başlayan yürüyüş, İran ve Avusturya konsolosluklarına kadar devam etti. Konsolosluklar önünde, İ-KDP'li bir arkadaş

hazırlanan bildiri okudu. Olayı protesto eden sloganlar atıldı ve eylem burda sona erdi.

Festivale katıldık..

Danimarka Komünist Partisi'nin her yıl Ağustos ayında düzenlediği geleneksel Land ağ Folk festivaline katıldık, aynı süreye denk gelen diğer eylemlerimizle bu eylemi birleştirdik. Heviya gel amblemi pul ve meşrubat satarak hareketimize 5.000 kron maddi gelir sağladık.

Heviya Gel muhabiri Danimarka

İSVEÇ

Türkiye ve T.Kürdistan'lı ilerici-demokrat kurum ve kuruluşlar İsveç'te yoğun bir kampanya ile, Türkiye zindanlarındaki açlık grevi ve ölüm oruçlarında bulunan politik tutukluların direnişlerini desteklediler; tutsakların haklı mücadelelerini (gecikmeli de olsa) en geniş kesimlere yaymaya çalıştılar.

Mehmet Yalçinkaya ile H.Hüsnü Eroğlu adındaki politik tutukluların katledildikleri haberi üzerine ancak yanyana gelen Türkiyeli ve kürdistanlı politik örgütler ile demokratik dernekler, cezaevlerinde sürmekte olan açlık grevlerine destekte bulunmak için güçbirliği yapmak kararı aldılar. İlk toplantıda bulunamaya kimi örgüt ve demokratik derneklerin de sonradan katılmalarıyla, güçbirliğinde karar kılan grupların sayısı 20'ye yaklaştı. Böylece İsveç'te ilk defa olarak bu çoğunlukta geniş güçler yanyana gelebildi. Güçbirliğinde anlaşılan hareket-

ler: TKP/ML Hareketi İsveç taraftarları, Heviya Gel, TDKP İsveç taraftarları, İsveç Kürt Federasyonu, Dayanışma Derneği, İSTİB, TKP/ML Partizan İsveç taraftarları, Av. Dev-Genç, TEVGER, Komkar ve Türkiye ve Kürdistanlı politik tutuklularla dayanışma komitesi.

Anlaşmaya varan gruplar 5 kişiden oluşan bir yürütme komitesi seçerek ve kendi arasında görev bölümü yaparak politik tutuklularla dayanışma kampanyasını başlattılar. İsveççe kaleme alınan ve binlerce adet basılan bildiriler yaygın bir şekilde kitleye dağıtıldı ve İsveç demokratik kurum ve kuruluşlara; İsveç partilerine ulaştırılarak, cezaevlerindeki koşullar, politik tutukluların talepleri ve direnişi ile Türk devletinin politik tutukluları imha politikası ve icraatları anlatıldı. Bu politikanın somut ve en yeni göstergesi olarak M.Yalçinkaya ile H.H.Eroğlu'nun katledilmeleri anlatıldı, teşhir edildi. İsveç siyasi partilerine, Dışişleri Bakanlığına, Uluslararası Af Örgütüne ve diğer kuruluşlara gidilerek bildiri verildi ve kendilerinden Türk hükümetinin protestolarda bulunmaları talep edildi. İsveç TV ve Radyo'su ile göçmen dillerinde yayın yapan radyolarla görüşülerek konuya ilişkin yayında bulunmaları sağlandı. Aynı günlerde Stockholm'un en işlek merkezinde konuyla ilgili pankartlar açılarak bildiriler dağıtıldı ve sözlü propaganda yapıldı.

Daha sonraki süreçte, Sömürgeci TC'nin Kürdistan'a yönelik saldırı operasyonu da konu edilerek bir basın açıklaması yapıldı. Bu açıklama bildiri olarak da kamuoyuna dağıtıldı.

10 Ağustos günü, yürütülen kampanya'nın bir devamı olarak, politik tutuklulara yönelik saldırıları ve Kürdistan'da başlatılan saldırı operasyonunu protesto etmek amacıyla, 80'i aşkın bir kitle katılımıyla Stockholm'deki Türk Hava Yolları bürosu işgal edildi. İşgal eylemine gelen Basın ve TV ekibine zindanlardaki durum ve Kürdistan'a yönelik operasyonu konu alan basın bildirileri ve dökümanlar

verildi ve basının soruları yanıtlandı. Kürdistan'daki saldırılarda Kimyasal silahlar kullanılacağı belgeleri belirlendi. Ve gelişmeler karşısında İsveç yönetiminin suskunluğu da yerildi ve kınandı.

Bundan sonraki süreç'te gelişmelere paralel olarak eylemliliğimiz de devam etti. Stockholm Konsolosluğu önünde iki gün devam eden protesto ve uyarı nöbeti tutuldu.

Komitemiz 12 Eylül yürüyüşünü de ortak gerçekleştirdi. Platformumuz hala çalışmalarını sürdürmektedir. Kasım ayı içinde bir gece yaparak gelirini Politik tutuklulara yollama planını hayata geçirme uğraşısı içindedir.

İSVEÇ-BRECKE

Biz Heviya gel taraftarları olarak, Türkiye ve Kürdistan'daki zından direnişleriyle dayanışma amacıyla bu yörede taraftarları bulunan diğer türkiyeli ve kürdistanlı hareketlerle birlikte ortak bir komite oluşturup olayların gelişimini içeren bir bildiri çıkardık ve 6 Ağustos günü 37 kişilik bir kitleyle açlık grevini başlattık. Açlık grevi 3 gün sürdü. Bu süre içinde bildiriler dağıtıldı demokratik kurumlar ve kiliseler bilgilendirildi, yerel basına konuyla ilgili bilgi verildi. Eylemimiz başarılı geçti, eylemde açlık grevine yatmayan 20 kadar arkadaş da açlık grevindeki-lerin gerekli işlerini gördü ve ziyarete gelenlere bilgilendirme görevini üstlendi.

FRANSA

Askeri faşist cunta'nın tekeli sermaye adına süngü zoruyla iktidara el koyuşunun 9. yılı geride kaldı. Tüm demokratik kurum ve kuruluşların kapatıldığı, demokratik hakların gaspedildiği ve bir bütün olarak Kürt halkının yok edilmeye çalışıldığı karanlık dönemde dahi mücadele durmadı. Çok yönlü gelişen toplumsal muhalefet korku duvarını yıkip faşist yasaların şurasından burasından gedikler açmaya başladı. Faşist yönetiminin hesapları tutmadı. "bitirdik" dediği anda, Türkiye işçi sınıfı, öğrenci gençlik, zindandaki özgürlük tutsakları ve bir bütün olarak Kürt halkı onurlarını koruyarak müca-

deleyi daha bir geliştirdi. Faşist yönetim iktidarda 10. yılına girerken ekonomik ve siyasal olarak iflasın eşiğine gelmiş durumda. Bu gidiş burjuvaziyi çıldırtıyor. Kürdistan'da yeni Halepçeler yaratmak istiyor. Sömürgecilerin bu iğrenç emellerini kursaklarında bırakmak için, TSK taraftarları olarak, hayatın her alanında mücadeledeki yerimizi aldık; alacağız.

Fransa'daki faaliyetlerimizin bir parçası olarak, 12 Eylül faşizmini protesto çalışmalarına aktif olarak katıldık. 12 örgüt taraftarlarının katılımıyla eylem platformu oluşturuldu. Platformda: Sosyalist, Kawa, TİKB taraftarları, TKP/ML Hareketi, TDKP taraftarları, Heviya Gel, ERNK taraftarları, Av.da DEV-GENÇ, TKP(B)Fransa, THKPC-Acildiler, Devrimci Partizan, Ekim. yer aldılar, ayrıca TKP/ML (Partizan) ve TKP/ML (DABK) destekleyici olarak eylemlere katıldılar. Alınan ortak karar üzerine, yürüyüşten bir gün önce Fransızca ve Türkçe hazırlanan bildiriler dağıtıldı. 9 Eylül günü saat 15'te Paris'in büyük garlarında biri olan "Gare de l'est"den başlayan yürüyüş "Republique" meydanına kadar devam etti. Yürüyüşe toplam 3.000 kişi katıldı ve faşizmi lanetledi.

Biz Heviya Gel taraftarları olarak TSK dayanışma Komitesi ve Heviya Gel imzası taşıyan ve faşizmi lanetleyen flamalarla kortejde yerimizi aldık. Yürüyüş boyunca Hareketimizin Avrupa Temsilciliğinin hazırlamış olduğu bildirileri yaygın bir şekilde dağıttık.

Yürüyüşün varış noktası olan "Republique" meydanında, devrim şehitleri adına saygı duruşu yapıldı ve ortak hazırlanan metin Fransızca ve Türkçe olarak okunarak eyleme son verildi. Eylemimiz genellikle olumlu olarak değerlendirildi.

Heviya Gel muhabiri

Paris

FAŞİZME VE SÖMÜR- GECİLİĞE KARŞI MU- CADELE BAYRAGINI YÜKSELT!..

L.Polat

12 Eylül faşist darbesinin üzerinden 9 yıl geçti. Bu 9 yılda genel olarak faşizm ve özel olarak 12 Eylül faşizmi üzerine çok şey yazıldı, çizildi. Daha önce yazılanları tekrar etmemek ve okuyucuyu sıkmamak için kısaca 1980'lerde, dünya ve bölgemiz Orta-doğu'daki mevcut konjoktürü değerlendirek, bugün devrimci mücadelenin dayattığı görevi bilince çıkartarak, faşizme ve sömürgecilige karşı savaşında şehit düşenlerin savaş yolunda devrimci mücadele sürecinin ilerletilmesi sorununa değineceğim.

1980'lere doğru, emperyalizm, Ortadoğu'da önemli mevziler kaybediyordu. Emperyalizmin güdümündeki kaleler birer birer düşüyordu. İran'da gelişen halk muhalefetiyle şahhın yıkılması, emperyalizm açısından ortadoğu'da önemli bir boşluk yaratmıştı.

Afganistan'da emperyalizme ve feodalizme karşı demokratik yönetimin iktidara gelmesi ve sosyalist sistemin dünya arenasında emperyalizmi sıkıştırması, yine Asya, Afrika ve Latin Amerika'da ezilen mazlum halkların emperyalist sömürü, talan ve saldırılarına darbe üstüne darbe vurması, emperyalizmi bir açmaz içine sokmuştu. 1980'lere doğru gelindiğinde, emperyalizmin aleyhinde gelişen bu değişim ve gelişmeler emperyalizmi hırçınlaştırdı.

Emperyalizm içine girdiği bu açmazdan kurtulmak ve kendine bağımlı olan ülkelerde, tehlikeye düşen sömürüsünü sürdürmek ve yeni mevziler kaybetmemek için askeri faşist darbeler tezgahlayarak bu kaleleri daha da müstahkem bir hale getirmeye çalıştı.

Diğer yandan, emperyalizmin güdümündeki ülkelerde işbirlikçisi olan tekkelci burjuvazi de derin bir ekonomik ve politik bunalım içindeydi. Bu nedenle emperyalizmin istemleriyle, emperyalizme bağlı bu ülkelerdeki tekkelci

burjuvazinin çıkarları faşist darbelerde çakışıyordu.

1980'e gelindiğinde, sömürgeci, tekkelci türk burjuvazisi derin bir bunalım içindeydi. Türk devrimci hareketi ve kürt ulusal demokratik hareketi büyük bir gelişme göstermişti. Devrimci durum kabarmıştı, ilan edilmemiş bir iç savaş hüküm sürüyordu. Birçok şehir ve kasabalar devrimcilerin birer kalesi haline dönüşmüştü. Kitleler bir sosyal patlamanın eşiğine gelmişlerdi. Türkiye toplumsal bir devrimin eşiğine gelmişti.

İşte sömürgeci-tekkelci türk burjuvazisi 1980'lerde yaşanan bu durumu kendi lehine değiştirmek, ekonomik bunalımın faturasını işçi ve emekçi halk güçlerine yüklemek, gelişen türk ve kürt devrimci hareketini bastırmak ve emperyalizmin, özellikle Ortadoğu'da içine girdiği açmazı aşmak için 12 Eylül'de iktidarı gaspetti.

12 Eylül'de emperyalizmin baş piyonu Evren ve şürekası, emirleri altındaki orduyla ABD, NATO ve sömürgeci tekkelci sermayenin çıkarları doğrultusunda bir darbeyle iktidarı gasp edip koyu bir askeri faşist diktatörlük kurdu.

Emperyalizmin onayı ve desteğiyle yapılan bu faşist darbe, Türkiye ve Kürdistanı karanlığa boğdu. 1980'den bugüne kadar, faşist diktatörlük tarafından ülkelerimiz zındana çevrildi; vahşi bir terör devlet eliyle uygulandı. Baskı ve zulüm hatsafhaya ulaştı. Türk ve kürt devrimci ve yurtsever güçleri en ağır işkencelerden geçirildi, zındana atıldı, vuruldu, idam edildi.

Ama tüm bu baskı ve zulme rağmen 12 Eylül faşizmi amacına tam olarak ulaşamadı. Türk ve kürt devrimci-yurtsever hareketini yok edemedi. Devlet kurumları tarafından estirilen terör ve en ağır işkenceler bir sonuç vermedi. Aradan 9 yıl geçmesine rağmen faşist sömürgeciliğin içine girdiği yapısal bunalım (kriz) aşılamadı. Ülke -onların değimiyle- huzur ve istikrara kavuşamadı. Faşist generallerin "kurtarıcılığı" kitleler nezdinde inandırıcı olmadı. Faşist cuntanın ekonomi politikası iflas etti. Ekonomik bunalım siyasi krizi beraberinde getirdi. Kürdistan halkının devrimci direnişi sömürgeci

faşizmin açmazını ve krizini derinleştirdi; derinleştiriyor.

İşte tüm bunlara karşın, Türkiye devrimci demokratik hareketi ve Kürdistan ulusal kurtuluş hareketi günümüzde daha da bir gelişerek yeni ivmeler kazandı. Evet, devrimci hareket ağır darbeler yedi; ama ulusal kurtuluş ve sosyalizm davası yenilmedi. Cezaevlerindeki direniş, zıندانların duvarlarını çatlattı. Kürdistan dağları ve zıندانları birer mücadele odağı haline dönüştü. 1980-84 arasındaki durgunluk ortamından sonra belli bir toparlanmanın ardından, yeniden çalışmalar yoğunlaştı ve devrimci hareket yeni yeni mevziler kazanmaya başladı. Süreç Türkiye ve Kürdistanlı ilerici-devrimci ve sosyalistlerin lehine hızlı bir gelişim göstermeye devam edeceğini gösteriyor.

Türk ve kürt halkları nezdinde kahramanlaşan U.Alparslan, M.Korkmaz, K.Çelik ve tüm devrim şehitlerin savaş yolu halklarımızın gelişen ve her geçen gün güçlenen mücadele yolunu aydınlatıyor. Tüm devrim şehitlerini çalışmada ve çarpışmada yaşatmak, dökülen her damla kanın hesabını sormak için, bağımsızlık mücadelesini zafere ulaştırmak için örgütlülüğü maddi bir güce dönüştürmek ve doğru devrimci alternatif politikalar üretmek, tarihten ders çıkarıp dışa dış bir mücadele yürütmek gerekiyor.

Bugün devrimci mücadelenin dayattığı görev, TC'nin Kürdistan halkına karşı dayattığı savaşa karşı, direnişi örgütlemek ve cephesel birliği sağlamaktır. Görev, sömürgeci faşizmin Kürdistan ulusal kurtuluş hareketini bir bütün olarak imha etmeye yönelik girişimine ve bu yoldaki saldırılarına karşı halkla birlikte omuz omuza düşmana karşı tek bir ses tek bir yürek olmak, halkımıza dayatılan bu savaşı kazanmak, umudun zulme üstün gelmesini sağlamak için devrimci mücadele bayrağını daha bir yükseltmek ve sömürgeci faşizmin dayattığı topyekün savaşı kazanmaktır.

Sömürgeci faşizmden hesap sorulacaktır!

Devrim şehitleri unutulmayacak!

Umut zulme üstün gelecek!..

HAZIR REÇETELER SUNMAKLA BİR HALK VE ÜLKE KURTULAMAZ

Lübnan'da yayın yapan ve Lübnan Sosyalist Parti'sinin denetiminde olan Dağın Sesi Radyosunun, ORK (Ordîya Rîzgariya Kurdistan) Lübnan Bölge Komutan'ı S.Şerzat'la yaptığı ve 28/7/1989 da yayımladığı söyleşiyi okurlarımıza sunuyoruz.

Soru: Kuzey Kürdistan'da devrimci mücadele ile ilgili bize bilgi verirmisiniz?

Cevap: Bilindiği gibi, halkımızın mücadele tarihi çok eskidir. Zamanımız açısından bunu genişçe ele almak zor. Kısaca 12 Eylül öncesine değineyim; yani 70'ler sonrasına.

Kürdistan parçalanmış bir ülke, her parçadaki mücadele, olumlu ve olumsuz yönleriyle birbirini etkiliyor. Bu gelişmelerin etkisiyle, Kürdistanlı ilericiler ve yurtseverler, 70 öncesi TİP ve TKDP içinde yer almışlardı; yani 70 öncesi bunlar vardı. 70'lerden sonra çok sayıda parti ve gruplar oluştu. Bu partiler işçi sınıfının bilmi ışığında yola koyuldular; ancak 12 Eylül'de ağır bir yenilgiye uğradılar. Güney Kürdistan'da devrimin başarısızlığı uğraması, bize öğretti ki, bilimsel bir yolda, doğru yürünmezse, halkımızın kurtuluşu ve zaferi yakalaması mümkün değil.

Partiler, çoğunlukla mücadeleyi 12 Eylül arifesine kadar büro ve derneklerde sürdürdüler. 12 Eylül'ün gelişyle bu partiler yeni bir yol ve yöntem geliştiremediler; hatta düzenli geri çekilmeyi bile beceremediler. Çoğu kadrolar yakalandı, kalanlar da sağlıklı geri çekilemediler. Biz tüm bu olanlardan ders çıkararak şu sonuca ve inanca vardık ki, bir halkı ve ülkeyi kurtarmak için; o halkı ve ülkeyi tanımak lazım ve o konuda net bir görüşe

sahip olmak gerek. Ülkenin sosyo-ekonomik yapısını, sınıfların mevzilenmesini tahlil edip, ona göre kurtuluşun yol ve yöntemini tesbit etmek ve kitlelere hedef göstermek şart. Bu yapılmadan hazır reçeteler sunmakla bir halk ve ülke kurtulmaz.

Partilerimiz bu işlerden uzaktılar. 12 Eylül'ün gelişi birçok şeyi netleştirdi. Başta da belirttiğim gibi bu parti ve

Yolu -TKSP- den; daha sonra birlik yaptığımız arkadaşlar da KİP'ten ayrıldık. Ve şu değerlendirmeyi yaptık ki, Kürdistan işçi sınıfını temsil eden savaşkan bir parti yok. Kürdistan'da mücadele şartları daha bir zorlaştı. Eskiden hayal ettiğimiz gibi değil bu iş. Dedik ki, ideolojik, politik ve örgütsel olarak çelikten disiplinli bir parti olmazsa zafere ulaşmak mümkün değil. (...)

Soru: Sizin örgütünüz TSK'nın, devrimin başlangıcında rolü ne idi?

Cevap: TSK, TKSP-Roja Welat ve KİP-GBK'nin birleşiminden oluştu. Mayıs 1986'da. Geçmişimizi değerlendirdik.

Kürdistan'ın sosyo-ekonomik yapısı sağlıklı değerlendirilmemiş, mücadelenin yol ve yöntemleri net değil, birlikler ve ittifaklar sorunu net değil -her ne kadar çoğu partiler kendi programlarında belirlemişlerse de pratikte buna uygun hizmet vermiyorlar- vb. Bu soruların cevabının netleşmesi gerek dedik ve TSK'yı oluşturduktan sonra Önce Heviya Gel kanalıyla; daha sonra Merkez Yayın Organımız DENGÊ WELAT vasıtasıyla görüşlerimizi net bir şekilde Kürdistan işçi sınıfına ve halkımıza sunmaya başladık. daha sonra, TSK'nın ideolojik-politik hattını benimseyen ve fakat bağımsız askeri bir

gruplar işçi sınıfı adına yola çıkmışlardı, fakat bu işlerden de uzaktılar.

12 Eylül'den sonra partilerde bölünmeler ve dağılmalar baş gösterdi. Bölünmeler sonunda bazı pozitif gelişmeler de görüldü. Olumlu görüşlerde saflaşmalar belirdi, tabi ki bu olumlu görüşlerin doğması yeterli değildi. Onları sosyal yaşamın içinde, pratikte denemek uygulamaya sokmak gerekiyordu. Bölünme ve dağılmayla yüz yüze gelen örgütler, parti ve grupların çoğu esas mücadele alanını -Kürdistanı- terk edip Avrupa'ya yöneldiler ve gittiler. Orda da çürümeden kendilerini ve kadrolarını kurtarmadılar. Ondan sonra, biz, Özgürlük

örgüt olan Ordîya Rîzgariya Kurdistan (ORK) kuruldu.

Diğer çok sayıda örgüt reformist bir yola saparken; mücadeleden el-ayak çekerken biz bu gelişineyle onları mahkum ettik. Dedik ki, bir halkı kurtarmak istiyorsak, onun yaşadığı topraklarda ve halkın içinde, halkla birlikte mücadele etmek gerek. Ve dediklerimize uygun hareket ettik.

Günün koşullarına uygun mücadele yöntemimizi belirledik; ülkemizi ancak partizan savaşıyla başlayıp, uzun vade- li bir halk savaşıyla kurtuluşa ulaştıracağımız tesbitini yaptık.

Amacımız Bağımsız ve demokratik bir Kürdistan kurmaktır. Bunun için ulusal demokratik bir cephe gerek. Yani tüm parti ve grupları kendi çatısı altında toplayacak geniş bir cephe. Devrimimizin garantisi budur. Ulusal demokratik devrimin başarılmasından sonra bizim amacımız sosyalizmi Kürdistan'da inşa etmektir. Yani nihayi hedefimiz Kürdistan'da sosyalist toplumu yaratmaktır.

Düşündüklerimi - zi ve yazdıklarımızı pratikte uygulamaya çalışıyoruz. Bu amaç uğruna 1988'de ORK kurulduktan bir süre sonra, ORK kurucusu ve TSK Genel Sekreter Yardımcısı Kek Serdar Ararat -Urfan Alparslan-, silahlı müfrezeleriyle birlikte ülkeye yöneldiler.

ORK'ya bağlı HPÇRN kuvvetlerimizle sömürgeci TC birlikleri arasında, aralıklı olarak 1 ay devam eden çatışmalar oldu; bu çatışmalarda Kek Serdar ve ORK savaşçısı bazı arkadaşlarımız şehit düştüler. Bugün mücadelemiz, tesbitlerimize uygun olarak Kürdistan dağlarında ve şehirlerinde sürüyor. Biz TC'nin ekonomik ve askeri tesislerine yönelerek devleti zayıf düşüreceğiz. Böylelikle hem düşmanı zayıflatacak hemde biz askeri ve siyasi olarak güçleneceğiz. Bu çerçevede mücadelemiz sürüyor.

Soru: Bilindiği gibi bugün Kürdistan'da iki cephe var; biri Irak Kürdi-

stan'ında, diğeri T.Kürdistan'ında, yani Tevger. Bildiğim kadarıyla siz de -TSK- bu Tevger denen cephedesiniz. Bu cephenin ileriye yönelik çalışmalarında, örgüt olarak ne gibi çabalarınız var ve bu iki cepheyi nasıl görüyorsunuz?

Cevap: Herşeyden önce biz TSK olarak Tevger denen cephede değiliz. Kanımca bu yanlış anlatılmış.

Güney Kürdistan Cephesinin oluşumu ile ilgili görüşlerimiz ise, programlarına yönelik eleştirilerimiz olmasına rağmen olumlu bir adım olarak değerlendiriyoruz. En azından yıllardan beri süregelen kardeş kanının dökülmesine dur denilmesi ve bu örgütlerin görüş alış-verişinde bulunmaları dahi olumlu bir adımdır.

Tevger ise, Kuzey Kürdistan'da değil, İsveç'te oluştu. Bu ayağı havada olan bir oluşum. Binlerce kilometre Kürdistan'dan uzak. Kürdistana ordan bakıyorlar bu nedenle birşey yapacaklarına inanmıyoruz. Çünkü onlar, 12 Eylül

rüş alış-verişinde bulunursa ancak bir sonuca varılabilir.

Her parçada bir Ulusal Demokratik Cephenin kurulmasını öneriyoruz. Doğrusu da budur. Her parçada UDC'ler kurulursa, tüm parçalarda mücadele eden örgütler -cephe olarak- bir araya gelip Kürdistan'ı temsil eden ulusal bir organizasyon kurabilir. FKÖ veya benzeri gibi.

Ama bu yapılmaz da, her örgüt kendi kafalarına uygun olan örgütlerle biraraya gelip "Cepheler" ilan edilirse, bu halkımızın ve ülkemizin kurtuluşunu ve devrimimizin başarısını geciktirir ancak. Başka da bir yararı olmaz.

Soru: Duyduğumuz kadarıyla örgütünüz TSK ve PKK, silahlı mücadeleye büyük önem veriyorsunuz. Sizin aranızda herhangi bir birlik varmı?

Cevap: Örgütümüz TSK ile PKK birçok konularda güçbirliği yapmak için biraraya gelip tartıştık, bir sonuca varamadık. Fakat biz öyle hassas bir aşamadan geçiyoruz ki, birbirimize

düşmanlık yapmamamız dahi olumlu. Tabiki bu yeterli değil, ilişkilerimiz daha gelişkin olmalı, bunun için de çaba sarfediyoruz.

Soru: Kürt Halkının sorununun çözümü için ne tür görüş ve önerileriniz var?

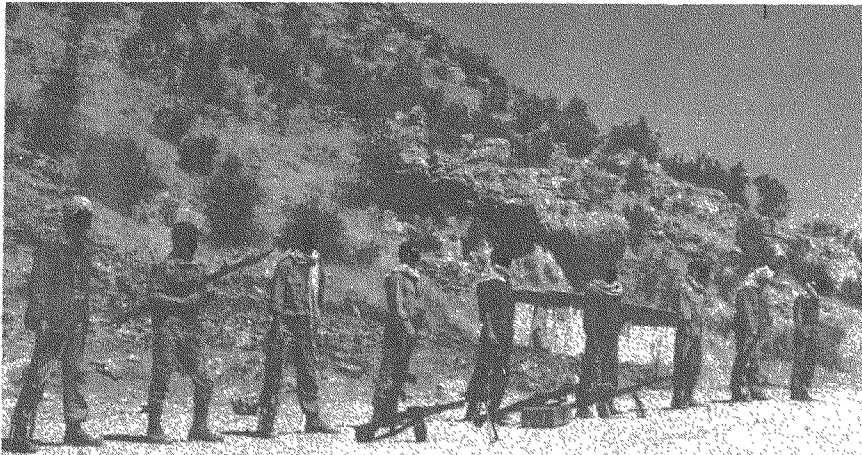
Cevap: Kürt halkının sorununun çözümü için birçok konuya değindik.

Her parçada mücadele kendi seyri içinde devam ediyor. Bir parçanın kurtuluşu, diğer parçaların kurtuluşuna basamak görevini yapmalı.

Heval Murad: Röportajdan dolayı teşekkür ederim. Son olarak eklemek istediğiniz varmı?

S.Şerzat: Bize bu fırsatı tanıdığınız için ve halkımızın problemlerini programlayıp halkınıza sunduğunuz için, Dağm Sesi Radyosu'na ve çalışanlarına teşekkürler ve başarılar.

Teşekkürler.

KÜRDİSTAN TARİHİNDEN BİRKAÇ SAYFA

13

Kürt dili-Edebiyatı ve kültürü üzerine (4)

CELADET ALİ BEDİRHAN
(26/4/1897-15/7/1951)

Ünlü Kürt dilbilimcisi Celadet Ali Bedirhan, 1897 yılında İstanbul'da doğdu. Kendisi yurtsever bir aileden geliyor. Osmanlı imparatorluğuna karşı ayaklanıp bağımsız bir Kürdistan kurmak isteyen Mir Medir-Han paşa, 1843-1846 yılları arasında Diyarbakır'dan Mahabat ve Musul'a kadar olan bölgeyi kurtardı. Ancak, 1847'de Bedirhan Paşa hareketi yenilgiye uğradı. Yenilgiden sonra sürgün edilen Bedirhan'lar ailesi, daha sonraları Sultan Abdulhamit'in gözetiminde İstanbul'a yerleştirildi. Sultan, onların tekrar ülkelerine geri dönmelerine izin vermedi. İşte Celadet Ali Bedirhan da böyle bir zamanda İstanbul'da doğdu. Bütün tahsilini İstanbul'da yaptı, hukuk fakültesini burda bitirdi. Ailesi, bütün aile fertlerinin en iyi şekilde eğitim görmesini istiyor ve bunun için de gerekli çabayı harcıyordu. Diğer taraftan Bedirhan ailesi, sürgün atmosferinde dahi çocuklarını yurtseverlik ruhuyla yetiştirdiler. Bunlardan biri de Celadet Ali Bedirhandır.

Celadet Bedirhan, gençliğinde "genç türkler" grubu içine girip Sultan Abdulhamit'in mutlakiyet rejimine karşı mücadele etti. Bu yüzden ailece Ye-

mene sürgün edildi. 1908'de Sultan Abdülhamid'i deviren "genç türkler" (Jön Türkler), Meşrutiyeti kurup iktidara gelince, Celadet'de İstanbul'a döndü. Birinci Dünya savaşında Kafkasya cephesine subay olarak yollandı. Daha sonraları, Kürtleri yanına alan Mustafa Kemal kurtuluş savaşı verirken, bu savaşa Celadet de katıldı. Mustafa Kemal, savaşı kazanıp iktidar olunca Kürtlere yöneldi; Celadet ve Kardeşleri Kamuran ve Süreyya ile babaları Emin Ali Bedirhan hakkında idam emrini verdi. Bu durum karşısında Bedirhanlar ailesi, ülkesini terkedip Mısır'a yerleşmek zorunda kaldılar. Celadet ve kardeşi Kamuran ise Almanya'ya gittiler. Celadet Bedirhan, Almanya'da hukuk üzerine doktora yaptı. Daha sonra 25/8/1930 yılında Avrupa'yı terkederk Şam'a yerleşti.

Celadet Bedirhan Suriye'ye yerleştikten sonra siyasi ve yayın faaliyetlerine başlar. O dönemlerde, 1925 Şeyh Sait hareketi yenilgisinden sonra katliamdan kurtulabilen birçok önde gelen kürdistanlı kadrolar da Suriye'ye geçmiş ve orada yeni birtakım siyasi faaliyetlere girişmişlerdi. 1932'lere kadar Ağrı hareketinin örgütlenmesini organize eden "Hoybun" örgütünün çalışmalarında önder bir kadro olarak yer alan Celadet, Kürt dilinin latin alfabe-

siyle yazılması doğrultusunda çalışmalar sürdürür ve latin harfleriyle ilk kez bir alfabe çıkarır. Latin alfabesiyle Kürt dili, grameri ve edebiyatının kurucusu olan Celadet, dil ve kültür dergisi olan "HAWAR" dergisinin ilk sayısını 15 Mayıs 1932'de yayınlar. Bu derginin sahibi ve sorumlusu olan Celadet, derginin son sayısı olan 57. sayıyı 15 Ağustos 1943'te yayınlar. Hawar, Şam'da neşredilmesine rağmen, Kürdistan'ın her tarafına ulaşabilmiş ve birçok Kürt aydınının değişik konulardaki yazıları da bu yüzden Hawar sayfaları arasında yer almıştır.

Hawar, Kürtçe ve Fransızca olmak üzere iki dilde çıkıyordu. Ortalama her sayısı 20 sayfa idi; Hawar'ın 2-4 sayfası Fransızca idi.

Yine Celadet, sahip ve sorumluluğunu yaptığı "RONAHİ" dergisinin ilk sayısını 1 Nisan 1942'de, son sayısı olan 28. sayıyı da 1954 Martında yayınlamıştır. Celadet'in çıkardığı bu dergi, Hawar dergisinin yazılı ve resimli ilavesi olduğu, derginin ismi altında yazılan Fransızca yazıdan anlaşılmaktadır.

Yazılı Kürt edebiyatının önderlerinden biri olan büyük Kürt dilbilimcisi Celadet Ali Bedirhan, 15/7/1951 yılında Şam'a yakın Hecane köyünde yaşam gözlerini yumduğu ana kadar, Kürt dili, edebiyatı ve Kürdistan'ın bağım-

sızlığı için çalıştı. O, kürt halkına paha biçilmez hizmetler sundu, ölümsüz eserler bıraktı.

Yukarıda adını saydığımız Celadet'in yayınladığı dergilerin dışında, O'nun yazdığı eserler şunlardır: 1- Elifba Kurdi (Kürtçe alfabe), 2- Rezi-mana Kurdi (Kürtçe dilbilgisi), 3- Ferhenga Kurdi Bi hemû lehçên navxwe (Bütün lehçelerle Kürtçe sözlük), 4- Rêzana Elfabeya Kurdi (Kürtçe alfabenin düzeni), 5- Rupel-ni-ne Elfabe (Alfabenin sayfaları), 6- Dı-baca Mewluda "Rıyîşa peğember" (Mevlüt-Peygamberin yaşamı), 7- Dı-baca Nıvajen Ezidiyan (Yezidilerin namazı hakkında), 8- Mektup ji Mistefa Kemal Paşe re (M.Kemal paşaya mektup), 9- Lı Mesala Kurdistanê (Kürdistan sorunundan), 10- Rûyê Esasi ye Boxandina Edirne (Edirne Sukutunun iç yüzü-Bunu, Kamuran Bedirhan'la birlikte hazırlamıştır). C.Bedir-Han, "Kürdistan sorunundan" adlı yapıtı, Dr. Dilec Şerko takma ismiyle, 1930'da Arapça ve Fransızca olarak yazmıştır. O, bazı yazılarında da Karakol Azizyan imzasını kullanmıştır. Celadet Bedir-Han, ana dili olan Kürtçe'den başka Arapça, Türkçe, Farsça, Almanca, Fransızca, biraz da Yunanca, İngilizce ve Rusça biliyordu. (Bak. Ronahi, Jina Nu Y. ile Hawar, Hawar Y. Stockholm)

CİGERHUN (Cigerxun) (1903-22.10.1984)

Gerçek ismi Şeyhmus olan Cigerhun, 1903'te Mardin'e yakın Hasar köyünde yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş. Yoksulluk yüzünden ailesi köyünü terkedip Suriye Kürdistan'ında Amude'ye yerleştiklerinde Cigerhunn henüz çocuktuk. Henüz 10 yaşlarındayken babasını ve annesini kaybediyor. Öksüz kalan Cigerhun, ablasının yanına yerleşir ve bazen çobanlık, bazen de ırgatlık yapmak suretiyle yaşamını sürdürmeye uğraşır. 1918-1920 yılları arasında demiryollarında da çalışan Cigerhun, 18 yaşında iken din dersi öğrenimine başlar ve 1928'de hocalık diplomasını alır.

27 yaşında evlenir; 1927'de kurulan Hoybun'un kurucuları arasında yer alır. Bedirhanlarla birlikte Hawar dergisini çıkarır. Kendi anlatımına göre Cigerhun 1924'te şiir yazmaya başlar. İlk şiir yazmaya başladığı bu dönemler, aynı zamanda O'nun yurtseverlik fikirlerini kaptığı dönemdir de. Zaten bunu şiirlerinde de görmek mümkündür. O'nun bu şiirlerinde yurtseverlik duygularının yanı sıra Kürdistan'daki egemen güçler olan ağa, bey, şeyh vb. tüm işbirlikçi gericiilere karşı tavrı alışı da dile getiriyor. Yine O'nun belirttiğine göre 1945-46 dönemleri, ozanın şiirlerinin nitel bir değişime uğradığı ve devrimci-sınıfsal bir aşamaya geldiği dönemdir.

Cigerhun, 1937'de Amude'de bir dernek açar ve bu dernekte gençlere Kürtçe dersler verir, yurtseverlik fikirlerini aşılar. Yine O'nun anlatımına göre İkinci Dünya Savaşından sonra Cizre'de "Kürt Birliği ve Özgürlüğü" derneği kurulur. Bu derneğin başkanlığını DR.Ahmet Nafiz, sekreterliğini de Cigerhun üstlenir. Bu derneğin kurulması, aynı zamanda Hoybun'un isim değiştirmesini beraberinde getirir. Daha sonları bu dernek, İran-KDP'nin bir kolu konumuna gelir ve daha sonra Irak-KDP'ne bağlanır.

Cigerhun, 1949-57 yılları arasında Suriye Komünist Partisi ile çalışır. on (10) kez tutuklanıp, gözaltına alınır.

Suriye'de 1957 yılında KDP kurulur ve Cigerhun Parti Merkez komitesinde görev alır. Sonraları bu parti isim değiştirerek "İlerici Suriye Kürtleri Demokrat Partisi" adını alır. Cigerhun, öldüğü tarihe kadar bu partide MK üyelik görevini ve Partinin Avrupa sorumluluğunu yürütüyordu.

20 Nisan 1958 yılında Irak'a giden Cigerhun, Bağdat Üniversitesi Kürtçe Bölümünde üç yıl ders verir. O dönemde "Desture Zimane Kurdi" (Kürt Dili Grameri) kitabını yayınladı.

Kürt halkı arasında dilden dile dolaşan şiirleri, halkımızın ulusal, toplumsal sorunlarını anlaşılır bir Kürtçeyle çok yönlü olarak dile getirmiştir. Fevkalik ve hocalık dönemlerinde Kürdistan'ın birçok yöresini dolaşabilen

Cigerhun, halkımızın gerçek yaşamını yakından bildiğinden, Kürt halkının gerçek kurtuluş yolunu da en açık ve gerçekçi bir biçimde dile getirmiştir. Çağdaş devrimci bir şair olan Cigerhun şiirlerini, işlediği konulara göre şu şekilde sınıflandırmak mümkündür: Yurtseverlik, devrimci, enternasyonalist, din, felsefe, aşk, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri, Kürdistan'daki sınıfların mevzilenmesi, ünlü Kürt büyüklerini anma, barış, savaş vs. konular...

Cigerhun, Kürdistan Kurtuluşu için savaşıyan peşmergenin kavgasında birer türkû haline gelen şiirler yazdığı gibi O, aynı zamanda uluslararası planda meydana gelen gelişmeleri de yakından takip etmiş ve dünyada verilen kurtuluş savaşlarını dile getirerek Vietnamda, Korede, Güney Afrikada, Latin Amerikada verilen bağımsızlık, özgürlük ve sosyalizm kavgasında da yer almıştır. Cigerhun, 1951'de yapılan "Berlin Festivali" ne katılmak ister, fakat kendisine pasaport verilmediğinden Festivale katılamaz, ama "Berlin Festivali" adlı şiirini yazar ve bir dost vasıtasıyla Berlin'e yollar.

Büyük Kürt şairi, sadece bir şair değil, aşağıda eserlerini gözden geçirdiğimizde göreceğimiz gibi büyük bir dilbilimcisi, tarihçi ve edebiyatçı olarak örgütlü mücadele kavgasına katılan ünlü bir şahsiyettir de. O, halkımızın kurtuluş yolunun örgütlü mücadeleden geçeceği gerçeğini bildiği ve buna inandığı için çalışmalarını, bir örgüte girerek, hatta örgütlü mücadeleye bizzat önderlik ederek yürüttü.

Cigerhun, yaşamının büyük bir kısmını Kürdistan'ın Suriye parçasında geçirdi. O, 1980'den önce İsveç'e gidip Stockholm'e yerleşti. Çeşitli nedenlerden ve imkansızlıklardan ötürü Suriye'de yayınlamadığı eserlerinin bir kısmını Stockholm'de yayınlama imkanı buldu. Bütün yaşamını kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesine adanmış Cigerhunn, 55-60 yıl çalışıp üreterek, Kürt literatürüne ölmez bir hazine bıraktı. Henüz yayınlanmamış

Devamı sayfa 15'te

Üretim, Dağılım, Değişim ve tüketim arasında genel ilişki

Tüm iktisadi yaşam toplumsal üretim sürecine dayanır. Üretim, dağılım, değişim ve tüketim, üretimin egemen olduğu karşılıklı etkileşim sürecinde bir bütünün ayrı ayrı parçalarıdır. Bu sürecin genel hareketi şöyledir;

Üretim sürecinin hareketi;

"Üretim, insanların gereksinimleri-ne cevap veren şeyleri yaratır; Dağıtım bunlara mevcut yasalara uygun bölüştürür, Değişim bu bölüştürülen şeyleri bir kez daha bölüştürür, ama ikinci bölüşme bireysel gereksinimlere uygun olarak gerçekleşir; ve nihayet tüketimde ürün bu toplumsal hareketin dışına kaçar. Ve tatmin ettiği bireysel gereksiniminin konusu ve doğrudan doğruya hizmet edeni olur. Üretim böylece hareket noktası olarak, tüketim ise bitiş noktası olarak belirir. Dağılıma ve değişime gelince bunlar orta süreçtir. Buda kökeninde bireyin bulunduğu an olan dağıtım ve kökeninde bireyin bulunduğu an olan değişim olmak üzere ikili bir bir nitelik taşır.. "Bu toplumsal üretim süreci böyle devam eder ve sürekli yenilenir. Yeniden üretim sürecinin kendisidir.

Burjuva ekonomistler, ürünün yenisinden üretiminin bir evresinden öbürüne değişmesini birbirinden bağımsız evreler olarak görürler. Onlara göre, üretim sürecinin üretimle başlayıp tüketimle sona eren bir sıra izlemesi görünüşte bağlantılı gibi görünen ayrı bağımsız evrelerdir. Onlar tüketime yalnızca üretim alanında yaratılan ürünün tüketilmesi gözüyle bakarlar. Üretim süreci hareketin kendisi onlara göre öncesiz-sonrasız doğal yasalarla belirlenir. Bundan ötürü de üretimi ve tüketimin ekonomi politığının konusu olmadığını belirtirler. Ekonomi politığının yalnızca dağılım ve değişimle ilgilendiğini ileri sürerler. Bu iddiaların kuşkusuz sınıfsal bir anlamı vardır.

Burjuva ekonomistler böylece üretim evrelerini birbirinden ayırarak kapitalist üretim ilişkilerinin uzlaşmaz çelişkilerini gizlemeye çalışırlar. Kapitalizmin doğru olmayan bir görüntüsünü yansıtmaya çalışırlar. Ama daha önceden de gördüğümüz gibi her toplumsal sistemin temelinde üretim tarzı yatar.

Maddesel değerlerin üretimi, dağılımı, değişimi ve tüketiminde, insanlar arasında biçimlenen tüm ilişkiler, birlik ve karşılıklı etkileşimleri içerisinde, üretim ilişkileri sistemini ve ekonomi politığının konusunu oluştururlar.

Ürünlerin Değişimi

Değişim (Mübadele) bir yandan üretim ile dağılım, öte yandan üretim ile tüketim arasında bağlantı halkasıdır. Değişim öncelikle işletme personeli arasında etkinlik alış-verişi değişimi biçiminde ortaya çıkar. Somut etkinlik türleri değişime girer. Ve tamamen işbölümüne dayanır. Toplumsal işbölümü esnasında çeşitli sanaayi dalları ve uzmanlaşmış işletmeler birbirlerine, iş araçları, hammadde ve başka ürünler sağlarlar. Bir işletmede başlayan bir ürünün üretimi bir başkasında sürer ve tamamlanır. Bu işletme ve endüstri kol-ları arasındaki değişim farklı ekonomik biçimlerde olur.

Değişimin ekonomik biçimini, toplumsal üretim süreci ve öncelikle üretim araçları üzerindeki mülkiyet biçimi belirler. Değişim planlı veya rastlantısal bir biçimde olabilir. Örneğin, toplumun bazı üyelerince üretilen ürünlerin, ilkel komünal toplumda olduğu gibi toplumun diğer üyelerine aktarılması şeklinde olabildiği gibi, meta değişimi biçiminde de olabilir.

Meta değişimi ilk kez M.Ö. 5000. 7000 yıllarında ortaya çıktı. Üretim araçları ile kişisel tüketim maddelerinin yamsıra, insan iş gücünün kendisinin de alınıp-satılabilirdiği kapitalizmde gelişmesinin doruğuna ulaştı. Kapitalist toplumda değişim, pazarlama, meta dolaşımı yaşamın her alanını kapsar. Meta dolaşımı evrensel hale gelir ve değişim tüccarlar, kapitalistler ve spekülâtörlerin kar etmesi için kullanılır.

Sosyalist toplumda insanların iş gücü bir meta değildir. Burada meta üretimi alanı sınırlıdır. Ticaret halkın hizmetine sokulmuştur.

Üretici güçlerin maddi değerlerde bolluk sağlayabilecekleri bir oranda büyümeleriyle, yüksek oranda örgütlenmiş bir dağıtım mekanizmasının oluşmasıyla, yeni insanın ve diğer koşulların da oluşmasıyla birlikte artık meta değişimine de gerek kalmayacak.

Üretim, ürünlerin değişimi açısından belirleyici bir rol oynar. Fakat değişimde üretim üzerinde güçlü bir etki yapar. Pazarın daralması yada genişlemesi, üretim hacminin büyümesini sınırlandırır, yada canlandırır. Belli bir üretim, belirli bir tüketimi, bir dağılımı ve bir değişimi belirler. Aynı zamanda bu farklı uğrakların karşılıklı ilişkilerini de düzenler. Aynı ayrı uğraklar arasında karşılıklı etki vardır. Zaten her organik bir bütünde bu böyledir. Süreç durmadan hep ondan yeniden başlar. Üstün gelenin değişim ve tüketim olamayacağı besbellidir. Aynı şey ürünlerin dağıtımı olarak dağılım için de söylenebilir. Ama üretim etkenlerinin dağılımı olarak dağılımın kendisi de üretimin bir uğrağıdır.

TORİSAN'IN HESABINI SORMAK BOYNUMUZUN BORCUDUR

Emperyalizmin bölgemizdeki en zayıf halkalarından biri olan sömürge Kürdistan'da; yıllardan beri sürdürülmekte olan savaş hali, faşist türk devletin yeni yöntem ve uygulamalarıyla geliştiriliyor. Parça parça icra edilen soykırım planları, ABD ve NATO çevrelerince çok yönlü yardımlarla destekleniyor. Halkımıza reva görülen baskı ve şiddet eşliğinde tutuklamalar, öldürme eylemleri, sürgün her geçen gün daha bir artış göstererek devam ediyor. Yarısından fazlası ülkemizde üslendirilen Faşist TC. Ordusu, yetmiyormuş gibi polis sayısı arttırılarak Tretoryal sistemiyle takviye edildi, ediliyor.

Güney Kürdistan'da, 88'lerin başlarında başlatılan yoketme operasyonlarında kullanılan kimyasal silahlarla sürdürülen katliamlar, sürgünlerle, binlerce ölü ve yaralı, kitlesel tutuklamalarla noktalanmak isteniyor. Bu durum, ülkemizin bu parçasında sürdürülen ulusal demokratik mücadeleyi bir dönüm noktasına getirdi. Yiğit peşmergenin eşsiz fedakarlıklarıyla sağlanan imkanlar, düşmana kapatıldı.

Bu korkunç tabloya karşın, Kürdistan ulusal demokratik güçleri yapısal zaafalarını korumakla birlikte, mücadele değişik yöntem ve boyutlarda durmadı, bugünden sonra durdurulamaz da. Görülmemiş saldırı, baskı ve devlet terörüyle, halk susturulamadı, sindirilemedi. Zindanlar birer direniş ocağı haline geldi. koruculuk sistemiyle "Kürdü kürde kırdıtma" sistemi itibar bulmadı. Grup grup düşman silahını bırakarak dağlara çıkan, bütün tehkeyi onursuzluğa tercih ederek "bağlantısız" peşmergelerin sayısındaki artış, bir anda inanılacak gibi değil. Bu hızlı sürece kavuşamamanın yarattığı olumsuzluklar düşmana yarıyor.

1986 da TSK'nın açtığı yeni çığırda, Kürdistan devriminin teorik çözümlemeleri, politik perspektifleri ile kısa bir

zaman diliminde büyük bir mesafe katedildi. Direniş ve teslimiyetçi çizgi sağlıklı bir mantıkla teşhir edildi. Birbirini tasfiye eğilimleri politik dostluk temelinde mahkum etti. Bu sanıldığı kadar kolay olmadı. Türlü imkansızlıkların yanı sıra, günümüzün zor ve ağır görevlerinin göreceli caydırıcılığına itibar etmedi. Ancak halkımızın "Kim ne yazıyor, düşünüyor değil, kim ne yapıyor?" sorusunun yanıtını bulmak için engin fedakarlığa katlanmanın gereklerini karşılamaya koyuldu. Bu kararın hayata geçmesi için canlarını seve seve feda eden ORK'nın ölümsüz komutanı başta olmak üzere diğer yoldaşların onurlu anısı bu gerçekliği doğruluyor. Kendi ligindencilik, yada burjuva muhalefeti- nin dümen suyunda heder olma tehlikesini ortadan kaldırmak, birlik tüccarlığının önüne geçmek, özgücünün kudretli özelliğini kitlelere benimsetmek için tarihi adım olan silahlı propagandanın hayata geçirilmesinin başlangıç evresinde şehit düşen yoldaşların ardından, kimi örgütlerin spekülasyonlarıyla gösterdikleri saygısızlığa utanç duyduğumuzu, bu tür dedikodulara ayıracak vaktimizin olmadığını belirtmek gerekir.

Yiğit ORK gerillaları:

Büyük komutanın bizlere devrettiği çok zor ama o kadarda onurlu bir görevi omuzluyoruz. Bunu başarmak için de, çok önemli bir görevin önümüzde

bütün dayatıcılığıyla yüz yüzeyiz. Bu görev aynı zamanda büyük bir eksiğimizizin giderilmesi, şehitlerimize vermemiz zorunlu bir hesap demektir. Vicdanı rahatsız bir gerillanın iyi dövüşmesi düşünülemez. Oysa gün, en iyi dövüşmenin mutlak olduğu gündür. İşte bu anlamda TORİSAN'da yanan alev in ışığında sömürgecileri ölüsüyle bile korkutan 45 lerin son misafiri Urfan Alparslan ve diğer şehitlerimizin intikamını almak gerekir. Halk uğruna, ülke uğruna ölümsüzleşmek gereğine inanmak, halkın içinde hakla birlikte olmak demektir. Bu da onurlu halkımızın engin fedakarlığına güvenmek ve güven vermektir günümüzde. Kişilikli ve kişiksiz ölümlerin gittikçe netlik kazandığı günümüzde ORK gerillasının tercihi ölümsüzleşme yani S.Ararat gibi kişilikli ölümde anlamını ifade eden mirasa sahip çıkma olmalıdır. Eğer ölüm yeni bir yaşamın müjdecisi ve yaratıcısı niteliğinden yoksunsa ölümdür; tersi ise ölümsüzlüktür. İşte bu bağlamda savaş prensibimiz şudur. Ölmek için öldürmek, ölümsüzlerle yaşamak ise daha fazla çalışmak, daha fazla çarpışmak için ileri.

**Kasaplar deresini açtıracamız!
Torisan'ın hesabını soracağız!
Yaşasın TSK, yaşayacak ORK!..**

Cemşid Özgür

Kürdistan

DIXTOR Û SERBAZ

Lokman POLAT

Dixtor Murad û mîvanê wî Yasîn bi hev re tirêzê (dame) dilêyîstin. Tefon lêket, dixtor rabû di telefonê de qasê deqêk axift û telefon girt; hat ji Yasîn re got: "Qusurê min nenêre, nuha bang li min kirin, ez gere bi lez biçim nexweşxanê"

Yasîn jî got: "başê, ez jî dê ji xwe rabama, li sûkê karekê min heye." Her du bi hev re ji mal derketin, li ber derî dixtor ji hevalê xwe xatîr xwest û ket texsîya xwe û berî xwe da nexweşxanê.

Gava leşkerên kolonyalîst ên Tirk xwestin kû biçin bavêjin ser pêşmergekên Kurdistanê Iraqê, bi xwe re pirên dixtoran jî biribûn û dixtor leşkerên wan yên birîndar derman bikin. Lê dixtor Murad nexwestibû biçe û ji bo vê yekê xwe li nexweşiyê danîbû û bi wan re neçûbû. Îcar ewê ku telefon jê re kiribû serekê nexweşxanê bû û jê re gotibû: "Destê te rûn û hingiv de be jî tu gere zu nuha lêxî werî vê derê".

Dixtor Murad li ber deriyê nexweşxane sekinî, ji texsîyê hat xwarê û raste rast berî xwe da çu nava nexweşxanê. Dixtor Murad ket hundirê nexweşxanê mêze kir kû yên kûştî, mirî û birîndar li erdê rêz kirine.

Dixtor cilê xwe yê sipî li xwe kir ku pê bike birîndaran derman

bike. Serbazêkî hat ber, destê wî hemu xwîn bûbû, ji dixtor re got: "Ewîl min derman bike, paşê tu dê leşkeran bikî."

Dixtor ji Serbaz re got: "Mraq meke em ê te jî derman bikin û wan jî bikin. Lê da hela jî min re bêje ev çi bû bi we? wek jana mirîşkan bikevê nava wê, hewqas kuştî û birîndar li ku derê çi bu?"

Serbaz go: "Qet mepirse, em çûn ketin axa Iraqê, lê tofan bi ser me de hat. Pêşmergek mecal neda me kû em biçin, leşkerên me di wan çîyayê asê de nikaribûn şer bikin û em hatin şikestin, mecbûrî em korpoşmanî paşve zivirîn."

Dixtor Murad û dixtorên din birîndar derman kirin, li mirîyan jî mêze kirin, lê ewên hemu jî gule li nav enîya wan ketibûn, Dixtor Murad çu ber serbazê birîndar û jê re got:

"Min tiştêkî mereq kir, ew ên mirî hemû jî gule li enîya wan ketiye, gelo ew ên ku vana bi vê tewurê kuştinê, ew çi tewir şerker bun? Û ya duwem jî ê te gule li destê te ketiye, te enîya xwe çawan ji ber wan xilas kir? Serbaz got:

"Bi rastî pêşmergekên kurd şerê dijvar dikin. Ez jî nizamim ku bi çi tewirê qala şerkerîya wan bikim. ev bûye çil pêncî sal ku ew di çîyan de şerê partîzanî dikin. Ji mîrxasîya wan re tu gotinêk tûneye. Gule lêketina destê min jî weha bu. Pêşmergek ji her alî ve gule berdidan me, min jî xwe

avêtibû pêy kevirêkî û ez jî qet newirêbum serê xwe derxim, ka ew li ku derê ne ku gule berdim wan. Carekî min destê xwe avêt ser kevirê, min xwest kû ez ser çav û pozê xwe di ser kevirê de derxim û li pêşîya xwe mêze bikin, lê min çawa destê xwe avêt ser kevirê, gulek bi nava destê min ve dan"

Dixtor dîsan ji serbaz re got: "Ka me digot qey hun dê hetanî Kerkukê nesekeşin, wê nevcê hemu zift bikin."

Serbaz got: "Dengê dawûla dilanê (dehwetê) ji dûr ve xweştê. Me jî digot qey dê weha be. Lê ji ber berxwedana pêşmergekên em nikaribûn gavêk pêste bavêjin."

Dixtor got: "Gorê kû ji we ewqas kuştî û birîndar çêbûne, nuha ji wan jî kuştî û birîndar pir in."

Serbaz got: "Na na, qasê kû ez pê hesîyam ji wan tenê yek hatîye kuştin."

Dixtor Murad kurdekî welatparêz bû. Lê ji tîrsa kolonyalîstan newêrîbu niştimanperwerîya xwe bida eşkerakirin. Gava kû serbaz jê re got: "Ji wan tenê yek hatîye kuştin" dilê wî kete ber wî, karê xwe yê virda-wêda qedand û ji nexweşxanê derket û raste rast çu mala hevalêkî xwe yê şoreşger û vê buyerê jê re qal kir.

SEKRETERÊ GIŞTÎ YÊ PÇKS ÎSMET SEYDA ÇÛ SER HEQÎYA XWE

Sekreterê Partîya Çep a Kurdên Li Sûrîyê Îsmet Seyda, roja 6'ê Îlona 1989 an, li Kurdistana Sûrîyê, ji ber êşa gurçikan çû ser heqîya xwe.

Îsmet Seyda, li Kurdistana Sûrîyê, qeza Qamişlo, nehya Tirbepîyê li gundê Sîhayê, di sala 1944'an de hatîye dinê. Î.Seyda, kurê malbateke welatperwer bû. Zaroktîya Ismet Seyda di gundê Sîhayê de derbas dibe. Piştî ku malbata Î.Seyda têt Amûdê û li wir cîwar dibe, ew li wir dibistana xwe ya ewelîn xilas dike. Îsmet Seyda, di xortanîya xwe de dikeve nav hereka rizgarîya netewî û Ew di 1958'an de dibe endamê Partîya Demokrat a Kurdistana Sûrîyê.

Îsmet Seyda, ta sala 1965'an li Amûdê di Komîta Meheli ya Partîyê de xebatên xwe yên siyasî domand. Di sala 1965'an de Partî bû du beş û Î.Seyda jî di beşa ku bi navê "Partîya Demokrat a Kurdên Sûrîyê-Çep" xwe êlan kir, xebatên xwe yên siyasî berdewam kir. Ew di Tebaxa 1965'an de bû endama Komîta Herêmî ya li Cizîrê.

TARIH.....

eserlerinin 20 kadar olduğu söyleniyor. (Bak. Folkloru Kurdi, Swed 1988)

Bütün eserlerini Kürtçe latin harfleriyle yazan Cigerhunn, 22 Ekim 1984 yılında Stockholm'de vefat etti. Cenazesi 28 Ekim günü Suriye'ye yollandı ve Qamişli'de kendisine ait evinin avlusunda defnedildi. Büyük ozanın şimdiye kadar yayınlanan eserleri tarih sırasına göre şunlardır:

1- Diwana Yekem (1.Divan), Pirisk u peti, Suriye 1945.

2- Cim û Gulperi, Çiroka Yekem (Birinci Hikaye), Suriye 1948.

3- Diwana Duwem (2.Divan), Sewra Azadi, Suriye 1954.

Di sala 1969'an de Kongra Duwem a Partîyê çêbû û Î.Seyda bû endamê Nawendîya (merkeza) Partîyê. Di sala 1973'an de Kongra Sêwem a Partî çêbû û di vî kongrê de navê Partîyê wek "Partîya Demokrat a Çep a Kurdên Sûrîyê" hat guhartin. Di vî Kongrê de dîtinên Marksî-Lenînî di bernama partîyê de cih sitand û bi awayek resmî hat qebûlîkirin.

Ji bo pîştgirîya şoreşa Kurdistana Başûr, Î.Seyda di salên 1970-71'an de sê car çû Kurdistana Başûr (Iraq).

Î.Seyda, di sala 1975'an de bû sekreterê giştîyê û navê partîyê jî carekê din hat guhartin û vî navê dawîyê sitand: "Partîya Çep a Kurdên Sûrîyê".

Îsmet Seyda ta roja mirina xwe vî karê xwe yê giranbiha didomand.

Îsmet Seyda, ne tenî siyasêvaneke heja bû, her weha ew şairek bû jî. Dîvaneke wî li ber çapê ye. Wî di helbestên xwe de derd û kulên gelê Kurdaniye zimên. Hinik helbestên Îsmet Seyda ji alîyê Seid Yusif, Seid Rêzanî

û Şevger ve bi awayên sitran hatîye gotin.

Bê guman, mirina Îsmet Seyda jibo gelê Kurd û jî bo Partîya Çep a Kurdên Sûrîyê wendabûneke mezin e. Bi mirina Ismet Seyda ve gelê me laweke xwe yê mîrxas wenda kir. Ismet Seyda, di emrê xwe yê cûwan de jî nav me koç kir.

Rêxistina Ewropa ya Partîya Çep a Kurdên Sûrîyê, di rojên 16-17'yê Îlonê de li salona Federasyona Komelên Kurdistanê li Swêdê, tazîyek daxist. Berpirsiyarîya Ewropa ya Tevgera Sosyalîst a Kurdistanê jî di tazîyê de beşdar bû, mesaja serxweşiyê da wan û jî bo Îsmet Seyda defter îmza kir.

Bira serê Partîya Çep a Kurdên Sûrîyê, ya malbata Îsmet Seyda û ya gelê me sax be. Tekoşîna Îsmet Seyda, dê di şerê rizgarîya Kurdistanê de bêt jîyan-din.

4- Reşoyê Dari, Çiroka Duwem (İkinci Hikaye), Suriye 1956.

5- Gotinê Peşîyan (Atasözleri), Suriye 1957.

6- Destura Zimane Kurdi (Kürt Dili Grameri), 1961.

7- Ferheng (Sözlük), Perçe Yekem (Birinci Bölüm), Irak 1962.

8- Ferheng, Perçe Duwem (İkinci Bölüm), Irak 1962.

9- Diwana Sêyem (3.Divan), Kime Ez, Lübnan 1973.

10- Midya u Salar (Midya ve Salar), Lübnan 1973.

11- Diwana Çaran (4.Divan), Ronak, Swed/Stockholm 1980.

12- Diwana 5'a (5.Divan), Zend Avista, Swed 1980.

13- Diwana 6'a (6.Divan), Şef ag, Swed 1982.

14- Diwana 7'a (7.Divan), Hevi, Swed 1983.

15- Tariha Kurdistan (Kürdistan Tarihi) I, Swed 1985.

16- Divana 8'a (8.Divan), Aşiti, Swed 1986.

17- Tariha Kurdistan (Kürdistan Tarihi) II, Swed 1987.

18- Forkloru Kurdi (Kürt Folkloru), Swed 1988.

U. ALPARSLAN VE ULUDERE ŞEHİTLERİNİ ANMA GECESİ

28. Ekim 1989

Adres: Mensa der Hochschule

Langemarck str. 116

Bremen

U.ALPARSLAN VE KÜRDİSTAN ŞEHİTLERİ SAVAŞ YOLUMUZU AYDINLATIYOR!..

1 Ekim, Ağrı Belediye Başkanı, Tevgera Sosyalist a Kurdistan (TSK) Genel Sekreter Yardımcısı ve Ordıya Rızgariya Kurdistan (ORK) Yüksek Askeri Konsey üyesi Urfan Alparslan, ORK gerilaları K.Yiğit ve N.Yılmaz'ın, barbar düşmana karşı savaşta şehit düştükleri gündür. Bugün, böyle bir günün; yani **TORİSAN** olayının 1.yıldönümünü anıyoruz.

Anma, hatırlama, yaşama ve yaşatma anıdır. **Kek Serdar'ı** ve Kürdistan şehitler kervanına katılan **Uludere** şehitlerimizi anarken, acıyı, coşku ve kararlılığı iç-içe yaşıyoruz.

Acımız büyük..Kek Serdar ve genç kahramanlarımızı, halkımıza, Hareketimize ve Ordumuza, büyük hizmetler verebilecekleri; ulusal kurtuluş ve sosyalizm kavgamızda en fazla yararlı olabilecekleri bir zamanda yitirdik. Ayrıca, U.Alparslan gibi açık yürekli, inançlı, disiplinli, fedakar, korkusuz ve gösterişsiz önderler, her zaman ve kolay yetişmiyor. Buna üzülmemek mümkün değil.

Ama Kürdistan halkımızın bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi, yüzbinlerce şehidin kanı üzerinde yükseliyor. Ve bu yoldaki her "ölüm", vatan toprağına işleyen "bir damla kan" olmanın ötesinde, yeni bir yaşamı müjdeliyor. Ayrıca bazı "ölümler", bunun da ötesinde, tarihsel bir anlam ifade ediyor. Örneğin U.Alparslan, M.Korkmaz, K.Çelik vb. önderlerin "ölümleri", tarihimizin derinliklerinden süzülüp gelen direniş geleneğimize yeni bir öz katıyor. Üzülme, bu nesnel gerçeği doğru kavramak; Kek Serdar'ı ve Kürdistan şehitlerini örnek almak; onları yaşamak ve yaşatmakla özdeşleşiyor.

Yiğit Kürdistan halkı!..

Kürdistan, baştan başa vahşet saçan operasyonların, kitlesel kıyımların, kahpece işlenen cinayetlerin, işkencenin ve insanlık onurunu ayaklar altına alan binbir türlü alçakça eylemin acımasızca sergilendiği bir alan haline getirilmiş bulunuyor. Fakat tarih boyunca sömürgeciliğe boyun eğmeyen halkımız ve onun öncü güçleri, bugün de onurlarına sahip çıkıyorlar. Ve orman yasalarını, açık kavgayla; işkenceyi, insanlık onurunu yüksekte tutmakla; saldırıları, direnişle karşıyorlar. Bu, umudun, kan ve zulme üstün geldiğini gösteriyor.

Ancak bu da, günümüzün ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Topyekün bir savaşla karşı karşıyayız. Tarih bir kez daha tekerrür ettirilmek isteniyor. İşte, buna geçit vermemek; işçi, köylü, genç ve ihtiyar, bu savaşta yerimizi almak; birleşmek ve şehitlerimizin anısını canlı tutmak zorundayız.

TSK militanları ve ORK gerilaları!..

Kek Serdar ve Kürdistan şehitleri, savaş yolumuzu aydınlatıyorlar. Onlar, farklı alanlarda ve aynı odaklarda yürütülen direnişi, kanlarıyla beslediler ve bize büyük tarihsel bir miras bıraktılar.

Biz de, onların haykırışlarını kulaktan kulağa yaymak ve nesilden nesile devretmek, görev ve sorumluluğuyla karşı karşıyayız.

Kek Serdar ve Kürdistan şehitlerini çalışmada ve çarpışmada yaşıyoruz. Dayatılan topyekün savaş kazanmak için ileri!..

1 Ekim 1989

TSK

TEVGERA SOSYALİST A KURDİSTANE

ORK

ORDİYA RIZGARİYA KURDİSTANE

Vatan Güneşi toplatıldı
6 Eylül - Cumhuriyet
Huber Merkel — Vatan Güneşi adlı aylık derginin 1
sayısında satışı çıkarılan ilk sayısı toplandı. İstanbul
Devlet Güvenlik Mahkemesi'nce derginin toplatılmasına
gerekçe olarak dergide yayımlanan "Yaşasın Kürt
halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi" ile
"Kürdistan ulusal sorunu" başlıklı yazılar gösteren
Derginin "azı İşleri Müdürü Rıfat Eroğlu" kararını şiddetle kınayan açıkladı.

"Vatan Güneşi" üzerindeki baskıları şiddetle protesto ediyoruz.

GÜNEŞ BALÇIKLA SIVANMAZ

12 Eylül'ün karanlık günleri yırtılıp aydınlık günlere doğru yol alınırken, devrimci hareket çok çeşitli mücadele biçimlerini sentezleştirerek süreci iletiriyeye doğru götürmek için bir çok zorluklarla boğuşmaktadır.

İllegal çalışmaların ve mücadeleyi sürdürmenin zorlukları bir yana, legal düzeydeki devrimci çaba ve çalışmalar da sürekli olarak sömürgeci burjuvazinin baskı ve engelleriyle karşı karşıya bulunmaktadır.

12 Eylül faşizminin yarattığı depolitizasyon ortamından hızla sıyrılan, durgunluk ortamını yırtan devrimci-demokrat ve sosyalist sol güçler seslerini kitlelere duyurmak, yenilgi döneminin yarattığı belirsizliği gidermek ve bu alanda mücadeleyi yükseltmek için peş peşe yayınlar çıkarmaya başladılar.

Türkiyeli devrimci-demokrat ve sosyalist güçlerin yanı sıra, kürdistanlı yurtseverler ve sosyalistler de mevcut tabuları yıkmak, kürt halkı üzerindeki baskıları dile getirmek, kürt halkı üzerinde oynanan oyunları açığa çıkarmak ve kürt halkına gerçek kurtuluş yolunda ışık tutmak için yayınlarını çıkarmaya başladılar. Yayın hayatına giren her dergi, gazete sömürgecilerin yoğun baskılarına maruz kaldı. Yayınlar toplatıldı, sorumluları tutuklanıp yargılandı, cezalar

biçildi, yayınların dağıtımı engellenmek istendi, satıcılar ve dağıtıcılar tehditlerle karşı karşıya kaldı. Gazetemiz Heviya Gel, geçmiş sayılarda türkiyeli ve kürdistanlı ilericiilerin çıkardığı bu yayınlar üzerindeki baskıları kınadı, ve onlarla dayanışma içinde olduğunu belirtti. baskıları dile

kla Kürdistan sorununu irdeleyip, ezop dilini aşarak, Kürdistan sorununun çözümü doğrultusunda açık önermelerle işe başladı. Onlar, çıkarken bu tür baskıları beklediklerini açıklamışlardı.. Beklenen oldu. Daha ilk sayıda İstanbul Devlet Güvenlik mahkemesi toplatma kararı verdi. Konuyla ilgili karar Cumhuriyet Gazetesinin 6 Eylül tarihli sayısında yayınlandı. Toplatma kararına gerekçe olarak "yaşasın Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi" sözü ile "Kürdistan'da ulusal sorun" başlıklı yazı gösterildi. Dergi sorumlularının ifadeleri alındı. Derginin Yazışleri müdürü Rıfat Eroğlu toplatma kararını şiddetle kınadığını basına açıkladı.

Vatan Güneşi, halkına karşı duyduğu sorumlulukla üzerine düşeni yapmaya çalışıyor. Kendi halkının tarihinin bilince çıkmasına yardımcı oluyor. Kürdistan'da yürütülen politikanın ne olduğunu aydınlatmaya çalışıyor ve kendi halkına çıkış yolunu gösteriyor. Sömürgeci güçleri ürküten, kudurtan ve Vatan Güneşine saldırtan da budur.

Heviya Gel, Vatan Güneşi'nin bu kararlı adımını desteklerken, genel olarak tüm sol-sosyalist basın ve özel olarak ilk sayısı yayına girer girmez saldırıya uğrayan Vatan Güneşi üzerindeki baskıları şiddetle kınar.

Güneş balçıkla sıvanmayacağı gibi; açık kavgayla yola çıkan Vatan Güneşi de karartılamaz.

getiren yazılar yayınlayarak konuyu kamuoyunun gündeminde tutmaya çalıştı.

Eylül 1989'da Vatan Güneşi "açık kavga başlattığını" ilan ederek yayın hayatına girdi. Fırat-Dicle yayıncılığın yayınladığı bu aylık siyasi dergi, ağırlı-